

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Webinar Aan de slag met reablement

23 maart 2023

REABLEMENT

Waarom, Wat, Waar, Hoe, Wanneer?

Prof dr Rudi GJ Westendorp

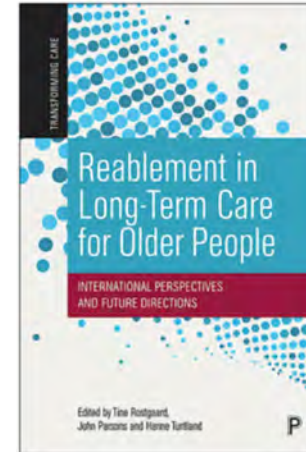
UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

WAAR STA IK ?

Member Reable Network

<https://policy.bristoluniversitypress.co.uk/>

Directeur Vereniging Reable Nederland

<https://reablenederland.nl>

WAAROM REABLEMENT ?

- Om de kwaliteit van zorg te verbeteren
- Om professionals voor de zorg te behouden
- Om de kosten van de zorg beheersbaar te houden
- Omdat de ‘geboortegolf’ nu 70 – 80 jaar is
- ~~Nederlanders steeds ouder worden~~

WAT IS DE DEFINITIE ?

'Reablement is een persoonsgerichte, holistische benadering die gericht is op het verbeteren van het fysieke en/of andere functioneren van mensen, het vergroten of behouden van hun onafhankelijkheid in zinvolle activiteiten van het dagelijks leven in hun eigen huis en het verminderen van hun behoefte aan langdurige zorg.'

WAT IS DE OORSPRONG ?

- De grondbeginselen zijn na WO II vastgesteld:

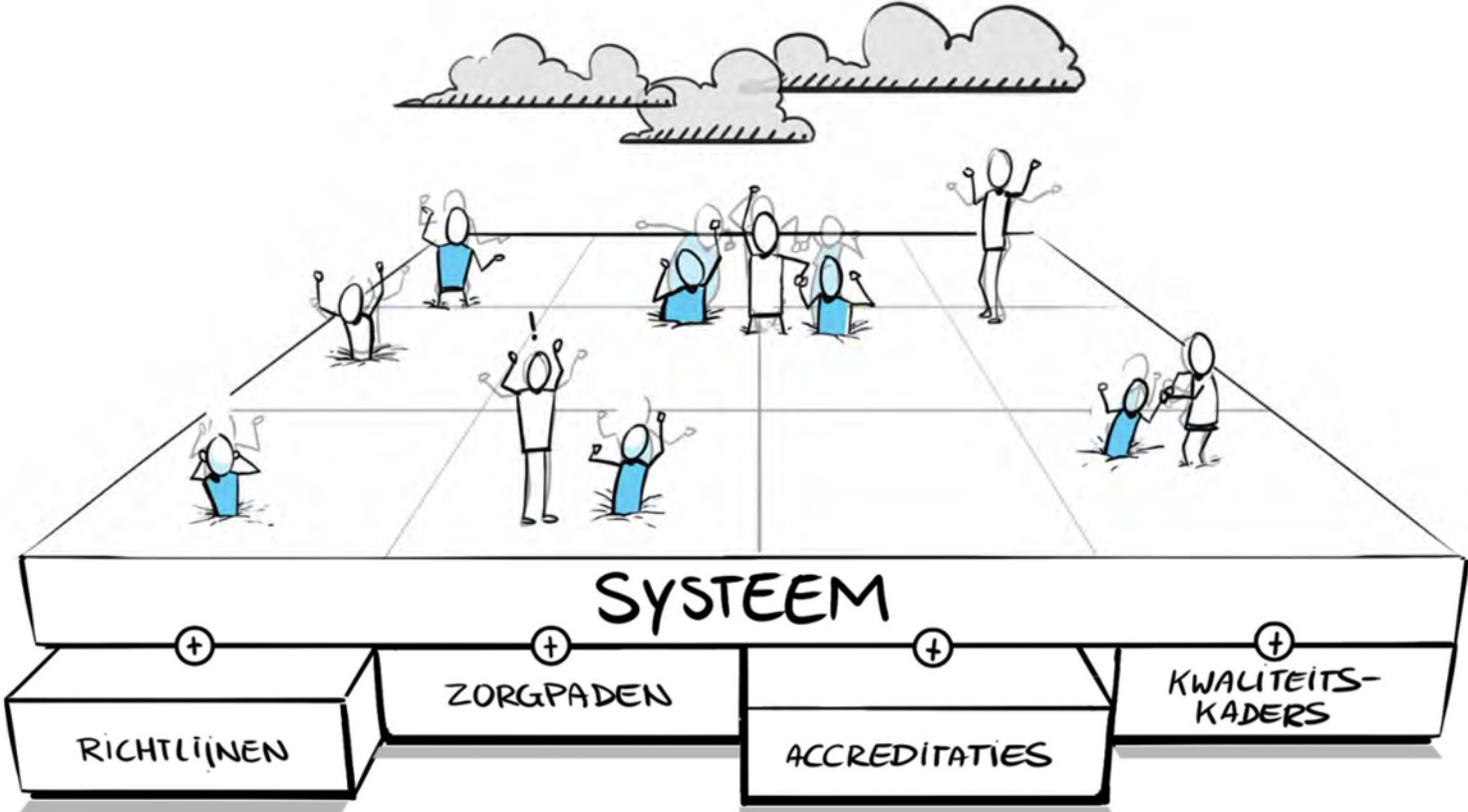
Het bieden van persoons- en doelgerichte revalidatie

- Wijdverbreide expansie sinds de jaren 2000 met de bedoeling om de kosten te verlagen
- Weinigen promoten de doelen, sociale betrokkenheid of participatie van ouderen op een waarden-gedreven-passende wijze

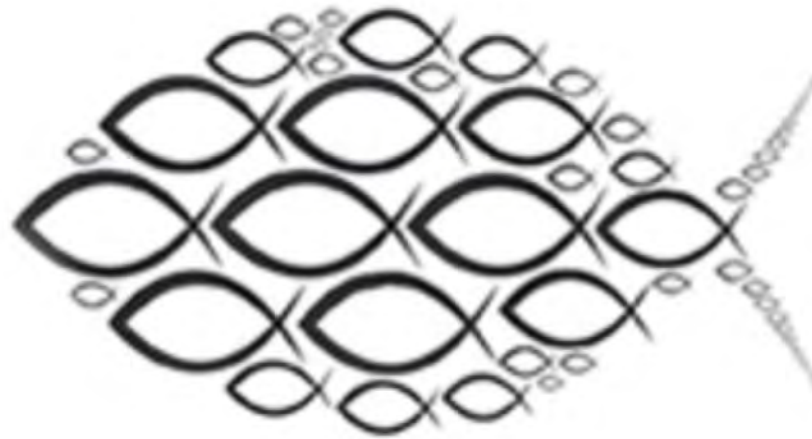
WAT IS REABLEMENT ?

1. Neem niet over wat mensen zelf kunnen
2. Help mensen te herwinnen wat zij niet meer kunnen
3. Zorg samen voor een oplossing voor dat wat overblijft

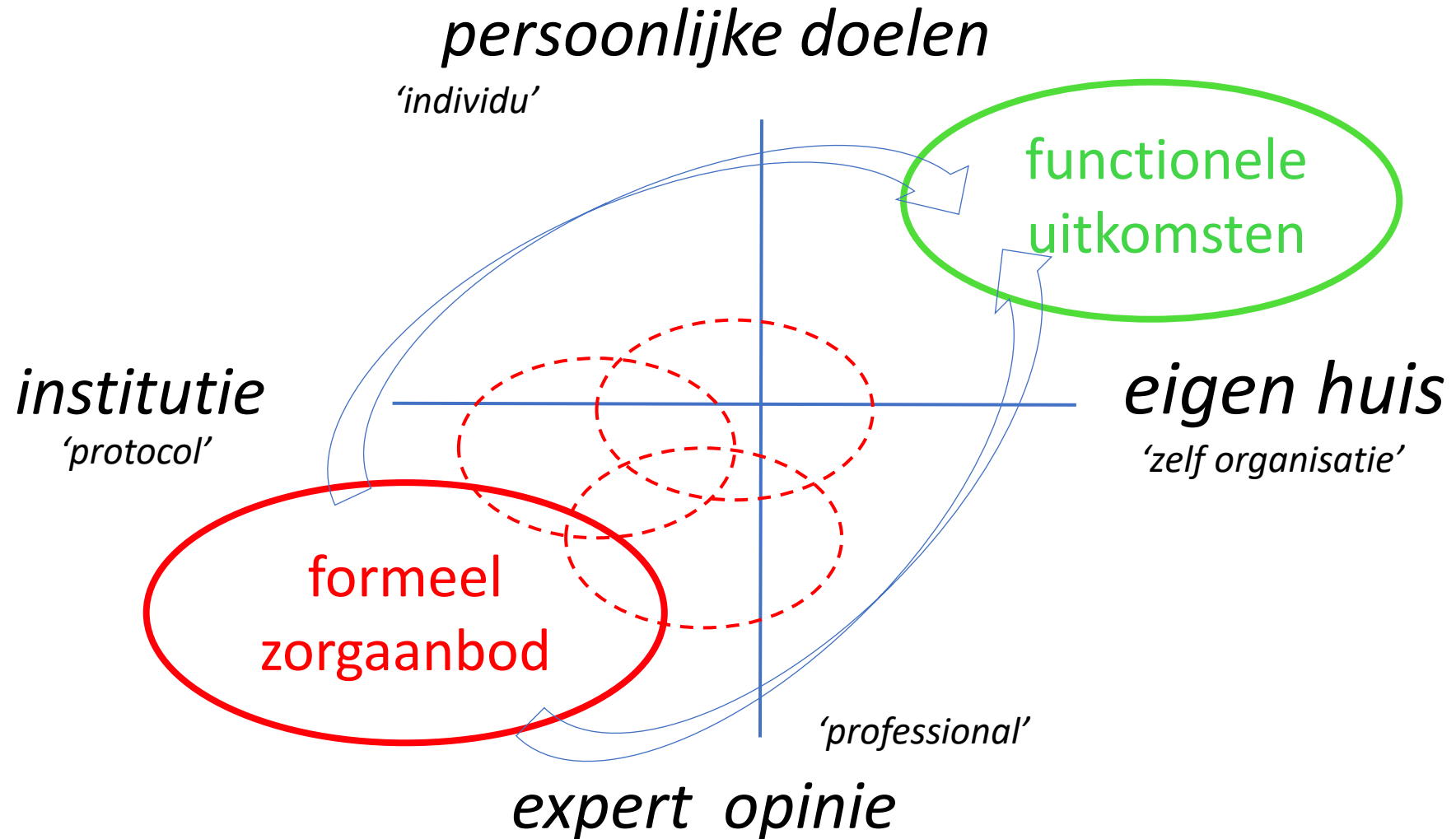
WAAROM REABLEN WE NIET ?

ONZE HUIDIGE POSITIES

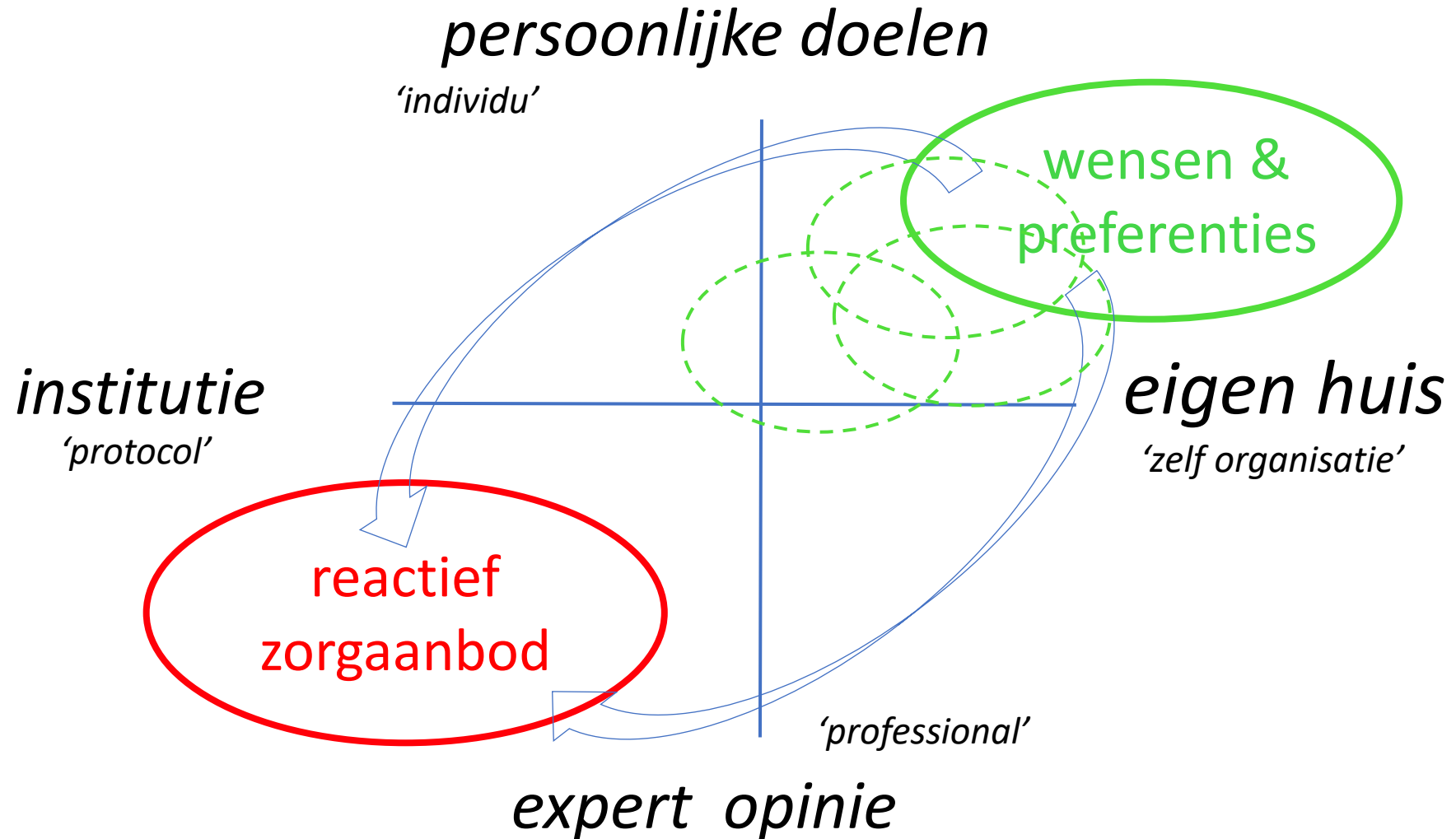
VOLUME GESTUURDE ZORG

ONZE NIEUWE POSITIES

KWALITEIT GESTUURDE ZORG

WIE MOET REABELEN ?

<https://reablenederland.nl>

WAT IS DE ESSENTIE ?

‘Wanneer je er werkelijk wilt slagen iemand op weg te helpen, dan moet je er allereerst voor zorgen de ander te vinden waar hij is en daar te beginnen.’

Søren Kierkegaard (1859)

HOE REABLE JE ?

- Ga uit van de persoonlijk situatie
- Analyseer de situatie door de ogen van de ander
- Hulp kan niet aan ouderen worden opgelegd
- Ouderen kunnen medische hulp niet afdwingen
- De oudere is in de regie

WIE IS IN DE REGIE ?

René Gudde
(1957- 2015)

Denker des vaderlands

'Humeurmanagement'

WANNEER BEGINNEN ?

WAT IS REABLEMENT 2.0 ?

Andersson Elffers Felix

Reablement in de
eerstelij

Een goede dag op eigen kracht

29-3-2023

Een goede dag op eigen kracht

1. Waarom dit onderzoek?
2. Hoe we het onderzoek hebben aangevlogen
3. Reablement als gedachtegoed en interventieprogramma
4. Reflecties en aanbevelingen
5. Onderwerpen om over door te praten

Waarom dit onderzoek?

[Home](#) > [Actueel](#) > [Nieuws](#) > Reablement als oplossing voor toenemende zorgvraag

Reablement als oplossing voor toenemende zorgvraag

Kent u het zorgconcept 'Reablement'? Het maakt ouderen onafhankelijk van zorg en is een enorm succes in Denemarken. Professor Tine Rostgaard doet er onderzoek naar: 'Reablement is gebaseerd op wat ouderen willen en niet per se op wat thuiszorgorganisaties willen'.

De vraag en hoe wij die hebben beantwoord

Fase 1: Hoe wordt reablement gedefinieerd?

- ▶ Wetenschappelijke literatuur
- ▶ Gesprekken met internationaal experts uit Denemarken, Nieuw-Zeeland en Australië
- ▶ Gesprekken met Nederlandse praktijkvoorbeelden

Fase 2: Toepassing reablement in Nederland

- ▶ Meeloopdagen in de praktijk
- ▶ Gesprekken met ouderenbonden
- ▶ Gesprekken met landelijke stakeholders

Fase 3: Bij elkaar brengen van alle informatie

- ▶ Analyse van alle informatie
- ▶ Reflectie en aanbevelingen opstellen in een eindrapport

Gedachtengoed

Reablement is een manier van ondersteuning om het functioneren van het individu dusdanig te verbeteren, zodat zij zo onafhankelijk mogelijk de dagelijkse activiteiten kan ondernemen. Het beoogt bij te dragen aan het versterken van autonomie, welzijn en kwaliteit van leven.

Gedachtengoed
reablement

4

Vier uitgangspunten voor reablement:

- "zorgen dat" in plaats van "zorgen voor"
- de situatie van het individu is leidend
- de ondersteuning is holistisch
- het combineert diverse vormen van zorg en ondersteuning

Richting &
een heldere visie

Concrete
projecten geven
"lading" aan het
gedachtengoed

Het interventie programma

Het experimenteren met de interventie reablement werkt als katalysator voor het gedachtengoed

- Ondersteuning binnen een afgebakende termijn;
- Ondersteuning in de eigen context;
- Het vaststellen en bijhouden van doelen, als ook het evalueren van uitkomsten;
- Ondersteuning door een interdisciplinair team;
- Het trainen van dagelijkse activiteiten.

Reablement

Een gedachtengoed & een
interventieprogramma die
elkaar helpen versnellen!

Wat blijkt uit de wetenschappelijke literatuur?

Reablement als interventieprogramma

6 – 12
weken

Dagelijkse
training op de
doelen

Interdisciplinair team

Eigen context
van de oudere

Doelen

Randvoorwaarden bij het interventieprogramma zijn:

- **Training** voor zorgverleners, bijvoorbeeld gericht op goal-setting
- **Begeleiding** van ouderen gericht op bewustwording rondom eigen regie
- **Aanwezigheid** van ondersteunende tooling om de zorg en ondersteuning te kunnen organiseren
- Het **betrekken** van het sociale netwerk van de oudere

Wat blijkt uit de toepassing van reablement in het buitenland?

Dit leren we over reablement uit de praktijk in het buitenland

Het helpt om reablement **wettelijk in te bedden** vanwege het benadrukken van het urgentiebesef.

Faciliteren van **interdisciplinaire samenwerking** is van essentieel belang. De wijze waarop het **zorgstelsel** en financiering zijn ingericht zijn hiervoor bepalend.

Het daadwerkelijk toepassen van reablement vraagt om **gedragsverandering** bij professionals, als ook bij ouderen zelf.

Dit leren we over reablement uit Nederlandse praktijkvoorbeelden

Essentie ligt bij het versterken **bewustwording** ouderen (eigen regie) en professionals (met handen op de rug zorgen).

Het interventieprogramma zorgt vooral voor betere interdisciplinaire **samenwerking**.

Het toepassen van het interventieprogramma werkt als katalysator voor het voeren van **het goede gesprek**.

Het interventieprogramma is nu vooral mogelijk vanwege (incidentele) subsidies. Daadwerkelijke borging is complex vanwege **schotten in bekostiging**.

Reflecties

1. Een gecombineerde strategie op het zowel het gedachtegoed als op de interventie is vereist
2. De onderliggende waarden zijn niet nieuw, wel een startpunt voor visievorming. Dat ontbreekt nu
3. Het gedachtegoed internaliseren vraagt om gedragsverandering bij burgers en professionals
4. Het ontbreekt aan een eenduidige definities en uitkomsten, waardoor het moeilijk is om effecten te meten.
5. Er zijn knelpunten rondom de financiering en organisatie van reablement

Aanbevelingen

1. Werk samen met ouderen de principiële waarden van ouder worden uit
2. Leg deze waarden als basis onder domein overstijgend landelijk beleid
3. Overweeg een landelijke campagne rondom bewustwording over ouder worden
4. Stimuleer interdisciplinair onderwijs bij (post)initiële opleidingen
5. Stimuleer wetenschappelijk onderzoek om kennislacunes te beantwoorden
5. Stimuleer het veld om praktijkgerichte kennis te delen
7. Neem zoveel mogelijk belemmerende factoren op systeemniveau weg

Hoe zetten we de volgende stap?

- Voer het **maatschappelijk** gesprek over oud worden
- Implementeren op **instellingsniveau** (visievorming en projectstructuur)
- De kracht ligt bij **regionale samenwerking** tussen zorgkantoor/aanbieders/gemeenten
- Domein overstijgende **betaaltitels**

Onderwerpen om over door te praten

Wat levert zelfredzaamheid jou op?

En wat lever je in?

Hoe verloopt de **regionale samenwerking** in jouw regio?

Wat is ervoor nodig om een volgende stap te zetten?

In hoeverre wordt in jouw regio zelfredzaamheid gestimuleerd vanuit zowel de **sociale context** in de wijk als vanuit de **zorgprofessionals**?

Wil je meer weten of verder in gesprek gaan?

Neem contact op met Alke Nijboer via

a.nijboer@aef.nl

of

06- 820 405 28

Aan de slag met Reablement

Elly Branderhorst, Mijzo

Marleen Oostra, Opella

Wendy Rijpkema, gemeente Schagen

23 maart 2023

Aanleiding

Aantal ouderen neemt toe

Beroepsbevolking neemt af

Minder medewerkers in de zorg

EN

Ouderen staan lang actief in het leven.

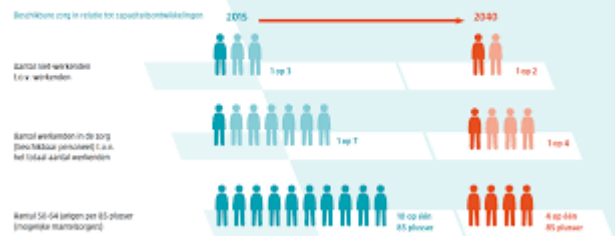
VERWACHTE STIJGING AANTAL OUDEREN TUSSEN 2020 EN 2040

Aantal 65-plussers
1,7 miljoen
26% van de bevolking

Aantal 80-plussers
1,3 miljoen
19,20 jaar levensverwachting

BRON: WVR RAPPORT NR 104: RIJZEN VOOR HOUDBARE ZORG, MENSEN, MIDDELEN EN MAATSCHAPPELIJKE DRAAGVLAE

Beroepsbevolking neemt af

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

Impact van de vergrijzing

Veranderingen in de bevolking

Aantal 75-plussers	Aantal 90-plussers
2019: 1,4 miljoen 2040: 2,6 miljoen +86%	2019: 127.000 2040: 315.000 +151%
Aantal alleenwonende 75-plussers	Aantal 50-74-jarigen met 65-ouderen (mogelijke mantelzorgers)
2019: 549.000 2040: 1.068.000 +95%	2019: 14,5 2040: 6,3 -57%

Gevolgen voor de volksgezondheid

Aantal mensen met meerdere fysieke beperkingen tegelijk	Aantal mensen met alzheimer
2018: 5,4 miljoen 2040: 6,5 miljoen +21%	2018: 1,27 miljoen 2040: 2,74 miljoen +87%
Aantal sterfgevallen aan gevolgen van dementie	Aantal mensen met dementie
2018: 16.000 2040: 41.000 +154%	2018: 172.000 2040: 337.000 +96%
Aantal 75-plussers die zich kenbaar maken	Aantal mensen met acute (voordemantie)
2018: 767.000 2040: 1.470.000 +92%	2018: 515.000 2040: 783.000 +43%

Gevolgen voor de zorg

Aantal (zwaarte)operaties bij 75-plussers	Aantal met indicatie 'behoefte met ondersteuning' met (zwaarte) demantiaal
2018: 65.000 2040: 122.000 +88%	2018: 100.000 2040: 197.000 +97%
Eerste hulp bezoeken door 65-plussers	Uitgaven aan ouderenzorg
2018: 172.000 2040: 302.000 +128%	2018: 19 miljard 2040: 43 miljard +126%

Deze infographic laat zien hoe onze volksgezondheid en zorg zich ontwikkelen als we als maatschappij op de huidige voet zouden doorgaan en niets extra's zouden doen.

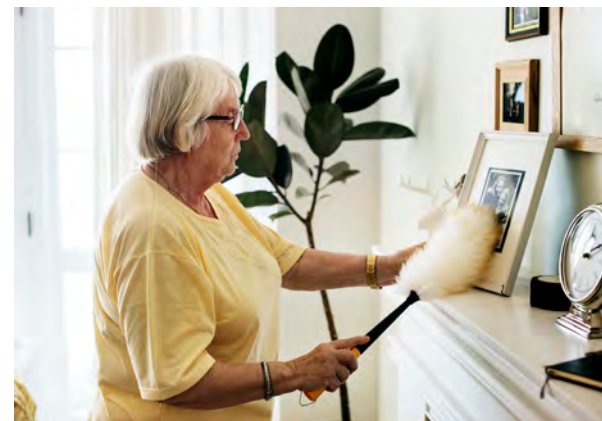
Het kan anders

Verandering

Van zorgen voor...

Naar zorgen dat...

Focus op ziekte & beperkingen

Bevorderen van eigen regie/ eigen kracht

Uitgangspunten

- Holistische benadering
- Wens/ behoefte persoon tot zelfstandigheid
- Mogelijkheden van persoon benutten/ laten ervaren
- Interdisciplinaire werkwijze
- Persoonsgericht plan

Tevreden/ zelfredzame ouderen
Uitstellen professionele zorg

Mijzo

Successen

- Cliënt krijgt meer zelfvertrouwen en wordt zelfredzamer
- Minder professionele zorg nodig
- Meer ruimte om nieuwe cliënten in zorg te nemen
- Cliënten krijgen de zorg die echt nodig is
- Korte lijntjes: interdisciplinair samenwerken
- Regionale samenwerking/ bekostiging

Meer preventie

Knelpunten/ Valkuilen

- Zorgen met de handen op de rug
- Verantwoordelijkheid voelen om te blijven controleren
- Uitgaan van onze eigen doelen/ niet van de cliënt

Gemeente Schagen/ woonzorggroep Samen

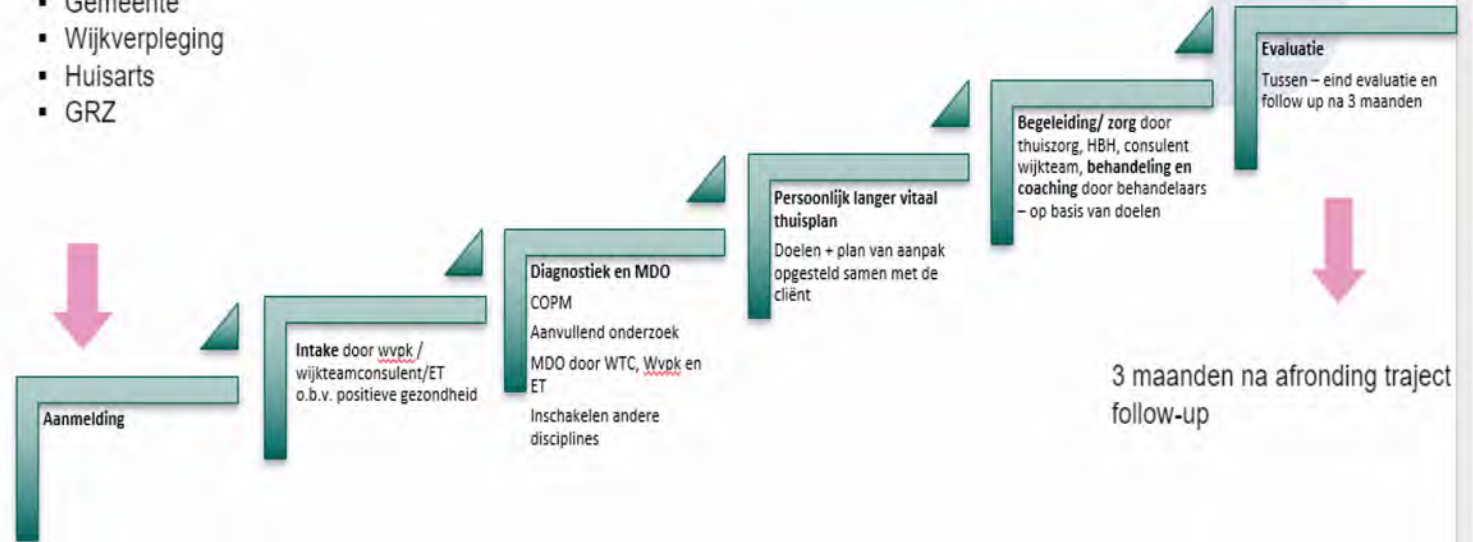
Het Langer Vitaal Thuis traject

In de praktijk

Max. 12
weken

Via:

- Gemeente
- Wijkverpleging
- Huisarts
- GRZ

Kernteam - MDO

- Ergotherapeut
- Wijkteamconsulent
- Wijkverpleegkundige
- Werkvoorbereider HBH

Successen

- De samenwerking tussen sociaal domein en de zorg is versterkt, de neuzen staan meer dezelfde kant op
- Werkplezier
- Minder inzet professionals
- Positieve reacties cliënten als het gaat om meer zelfstandigheid, meer mobiliteit, betere samenwerking

Meer preventie

Knelpunten/ Valkuilen

- Vergoeding fysiotherapie en meer dan 10 uur ergotherapie
- Kosten eigen risico
- MDO wordt niet vergoed
- Verschillende rapportage methoden
- Verwachtingen van inwoners als zij zorg aanvragen
- Zorgverleners hebben soms moeite met hun nieuwe rol, werken vanuit zorghart

Opella

Domeinoverstijgend werken

Successen

- Cliënt krijgt meer zelfvertrouwen en wordt zelfredzamer
- Minder professionele zorg nodig
- Meer ruimte om nieuwe cliënten in zorg te nemen
- Cliënten krijgen de zorg die echt nodig is
- Korte lijntjes: interdisciplinair samenwerken en samenwerking tussen sociaal domein en zorgdomein

Meer preventie

Knelpunten/ Valkuilen

- Zorgen met de handen op de rug
- Verantwoordelijkheid voelen om te blijven controleren
- Uitgaan van onze eigen doelen/ niet van de cliënt

Adviezen

- Begin klein (5 – 10 cliënten)
- Laat praktisch uitvoerende medewerkers meedenken in de invulling van het programma.
- Start met een enthousiast team
- Laat zien wat het oplevert aan verschillende stakeholders
- Domeinoverstegend werken: leg het contact
- Geef het project een plek in de organisatie en werk samen met andere organisaties.
- Leg gegevens vast
- Leg successen vast
- Zoek naar financieringsvormen ter ondersteuning, maar laat je daardoor niet belemmeren!

Aan de slag

Kijk voor meer informatie op:

- [Waardigheid en trots - kwaliteit verpleeghuiszorg](#)
- [Langer Actief Thuis – Mijzo](#)
- <https://www.woonzorggroepsamen.nl/?s=langer+vitaal+thuis>

- Of mail ons gerust voor meer informatie:
 - Elly.Branderhorst@mijzo.nl
 - moostra@opella.nl
 - Wendy.rijpkema@schagen.nl

Vragen?

